

9508

1377 maj 27

(Söder-)Tälje

Ärkebiskop Birger (Gregersson) i Uppsala, biskoparna Nils (Hermansson) i Linköping, Nils i Skara, Tyrgils (Johansson) i Strängnäs, Matts (Larsson) i Västerås och Johannes (Westfal) i Åbo samt deras domkapitel inger supplik till påven Gregorius (XI) och kardinalskollegiet angående kanonisationen av Birgitta (Birgersdotter). Kristus har låtit den nu framlidna Birgitta fôdas i götarnas ädla folk. Hon var en sann och god människa, framstående i vandel och rykte och utrustad med ödmjukt tålmod och andra dygder, varigenom hon lockade andra från synder och fel. Birgitta gynnades av gudomliga syner och tilltal och uppenbarade gudomliga rådslut och domar. Hon längtade efter att omfamnas av sin brudgum Kristus och förtjänade att av honom benämns brud och kallas utvald. När hon levde strålade hon över världen som en dygdens stjärna, och efter sin död glänser hon genom många teckens stråglans. Därför strömmar en stor mängd människor från olika riken, länder och av olika tungomål till Birgittas kloster i Vadstena i Linköpings stift, där hennes kropp förvaras, lovprisande Gud för de mirakler och järtecken som han dagligen utför genom henne. Påven omedelsnägt inskrivit fru Birgitta i helgonens katalog samt föreskrivit att hon vördas såsom helgon av de troende och lovprisas med tillbörlig vördnad. En supplik i samma ärende har tidigare ingivits till påven av några av utfärdarna (DS nr 9340), men denna förnyade supplik inges nu endräktigt och samfällt när utfärdarna är församlade.

Utfärdarna beseglar.

Avskrifter: [A] i hs A 14, fol. 21r-v, Kungl. biblioteket, Stockholm; [B] i Cod. Ottob. lat. 90, fol. 21r, Vatikanbiblioteket; [C] i Cod. Harl. 612, fol. 214r-v, British Library, London.

SDHK nr 11029.

Faksimil: (av A) Acta et processus canonizationis Sanctae Birgittae. Codex Holmiensis A 14, Handskrifter från Sveriges medeltid utg. i ljustryck I, ed. I. Collijn (1920).

Tryckt: I. Collijn, ed., Acta et processus canonizacionis beate Birgitte (1924–1931), s. 49–51 (efter A).

Regest: FMU nr 862.

Om suppliken som utfärdades i samband med ett rådsmöte eller provinsialkoncilium i Södertälje i månadsskiftet maj–juni 1377, se Y. Brilioth, Svensk kyrka, kungadöme och påvemakt 1363–1414 (1925), s. 82–83. Se även T. Höjer, Studier i Vadstena klostrets och birgittinordens historia (1905), s. 106 med not 1.

Angående supplikens retoriska och poetiska språk se C. Gejrot i Medeltidens mångfald (2008), s. 97 f.

Om Vadstena kloster som vallfartsmål se B. Fritz i 600 år i Vadstena, ed. G. Söderström (2000), s. 110 ff.

Jämför brev 1376 9/10 (DS nr 9339 och 9340) i samma ärende och efter liknande formulär.

Sanctissimo in *Christo patri et^a domino, domino^b carissimo, domino Gregorio digna Dei prouidencia sacrosancte^c ecclesie Romane ac vniuersalis^c / summo pontifici ac reuerendissimis^d in *Christo patribus et dominis sacrosancto^e cardinalium collegio humiles et deuoti filij Birgerus Dei et sancte^f sedis apostolice gracia archiepiscopus Vpsalensis / Nicolaus^g Lincopensis, Nicolaus Scarensis / [Thirgillus]^h Stringinensisⁱ / Mathias Arosiensis / et Johannes Abuensis^j ecclesiarum episcopi / et ipsorum capitula · cum omni humilitate et reuerencia oscula pedum beatorum / Immensa Christi bonitas pro salute generis humani de summo celorum ad yma descendit / vt suo descensu electorum ad summa pararet ascensum / virtutesque gratis infunderet et premia largiretur / Cuius amiranda^k totaque suauitate referta^l pietatis abissus sic humanum genus diuino feroore caritatis amplectitur, vt sua insuperabili potencia, ²-incomprehensibili sapiencia² / et ³-ineffabili clemencia³ eciam infirma huius mundi dignetur eligere / vt forcia queque confundat / Jpse candor lucis eterne humilima dispensacione⁴ talamum vteri virginalis⁴ elegit / jpse virginibus ad integritatis amorem viduisse ad continencie decorem illuxit / jpse hijs vltimi[s]^k mundi temporibus velud nardum odoriferam^l oliuamque^m gloriosam, scilicet sancte memorie Brigidamⁿ ex nobiliori gentis Gothorum^o prosapia oriundam in mundum jnuexit, veritatis filiam, bonitatis alumpnam, conuersacione conspicuam / fama^p spectabilem, opinione preclaram, humilitatis et pacientie omniumque virtutum^q tanta maturitate compositam / vt plurimos ad diuini cultus gloriam ab erroribus et vicijs suarum^{5,r} virtutum diffusis^{r,q} aromatibus⁵ incitaret / Et, quod mirabile dictu^s est, angelice quodammodo celsitudinis dignitate preuenta⁶ diuinis fouebatur aspectibus / et^t mulcebatur alloquijs,⁶ diuinorum consiliorum judiciorumque**

reuelatrix⁷ effecta / quia ⁸sponsi sui^u Christi deuotis suspirijs totisque desiderijs concupiuit amplexus,⁸ ab ipso / et sponsa nominari meruit et dilecta^v vocari / et que ⁹tamquam sydus omnium virtutum ornamento, dum viueret, radiabat in terris / jam de mundo translata quasi luminare conspicuum et splendore glorie et multorum coruscacione⁹ signorum effulget^x, propter quod in^y monasterium Wastenense^z Lincopensis diocesis, vbi gloriosum corpus eius repositum est, de diuersis regnis, nacionibus et linguis^{aa} magna gencium multitudo concurrit / laudantes et magnificantes^{ab} Deum in miraculis et prodigijs, que per eam^{ac} operari cotidie^{ad} dignatur / Quorum miraculorum succensi gloria totiusque regni desiderio et clamore continuo prouocati sanctitati vestre prouolutis genibus humiliter supplicamus / quatenus ad laudem et gloriam^{ae} nominis Christi fideliumque consolacionem eandem venerabilem et gloriosam dominam Brigidam^{af} cathalogo^{ag} sanctorum ascribere dignemini / et precipere pro sancta a fidelibus coli / et digna veneracione laudari / Et hanc humilimam^{ah} supplicationem nostram prius sanctitati vestre per aliquos nostrum transmissam nunc insimul congregati vnamj consensu et concordi desiderio porrigimus jterato diuine pietatis sancteque sedis vestre consolacionem et gloriam^{ai} deuotis suspirijs expectantes / Altissimus in sua gracia sanctitatem vestram semper dirigat et conseruet / Datum Telgis^{aj} diocesis Strengenensis^{ak} anno Dominj ^{al}-M^o ccc^{mo} lxxvij^{mo}, ^{-al} xxvij die mensis Maij, sub sigillis nostris ^{am}-jmpendenti presentibus appositis.^{-am}

Rubrik: ¹⁰-Sanctissimo in Christo patri et domino nostro^{an}, domino nostro summo pontifici⁻¹⁰

^a Så A, B; ac C. ^b Härefter suo C. ^{c-c} ecclesie Romane med omflytningstecken rättat från Romane ecclesie A; Romane ecclesie ac vniuersalis B; Romane ac vniuersalis ecclesie C. ^d Tenor litterarum omnium prelatorum / et capitulorum regni Swecie tillagt i marginalen A. ^e Så A, B; sacrosancte C. ^f Så A, B; saknas C. ^g Så A, B; Nicholaus C. ^h Så C; Stirgillus A; Stringillus B. ⁱ D.v.s. Strenginesis (så C); Striginensis B. ^j Så A, B; Aboensis C. ^k Så C; vltimi A, B. ^l Så A, B; odoriferum C. ^m Härefter speciosam C. ⁿ Så A, B; Birgittam C. ^o Tillagt över raden och här insignerat A. P famam B. ^{q-q} Tillagt i marginalen och här insignerat C. ^{r-r} Så A, B; diffusis virtutum C. ^s Rättat från dictum A; dicti B. ^t Så A, B; vt C. ^u Så A, B; saknas C. ^v Så A, B; electa C. ^x Så A, B; effulgebat C. ^y Så A, B; ad C. ^z Vastenense B; in Watzstenom C.

^{aa} Så A, C; lingua B. ^{ab} Så A, B; glorificantes C. ^{ac} Tillagt över raden och här insignerat A. ^{ad} Tillagt över raden och här insignerat A. ^{ae} Härefter omnipotentis C. ^{af} Så A, B; Birgittam C. ^{ag} Så A, B; cathologo C. ^{ah} D.v.s. humillimam. ^{ai} Så A, B; graciam C. ^{aj} Så A, B; Telghis C. ^{ak} Så A, B; Strenginesis C. ^{al-al} Så A, B; Millesimo ccc lxx vij C. ^{am-am} Så A, B; appositis presentibus impendenti C. ^{an} Så A, B; saknas C.

¹⁻¹ Jfr Amedanus Lausannensis, Homilia II de justificatione vel ornata Mariae virginis (PL 188, col. 1313).
²⁻² Jfr Anselmus Cantuariensis, Cur Deus homo, lib. I, cap. 7 (PL 158, col. 367). ³⁻³ Jfr Hrabanus Maurus, De modo poenitentiae, cap. V (PL 112, col. 1309); Joh. Chrysostomus, Homilia LXXXI (PL 95, col. 1237). ⁴⁻⁴ Jfr Fulgentius Ruspensis, Contra sermonem fastidiosi Ariani, lib. I, cap. 9 (PL 65, col. 517). ⁵⁻⁵ Jfr Caesarius Arelatensis, Homilia XII (PL 67, col. 1074). ⁶⁻⁶ Jfr Beda Vener., Homiliae, lib. II (PL 94, col. 167); Petrus Damianus, De perfectione monachorum, cap. 16 (PL 145, col. 315). ⁷ Jfr Hrabanus Maurus, De laudibus sanctae crucis, lib. I (PL 107, col. 233). ⁸⁻⁸ Jfr Honorius Augustodunensis, Expositio in Cantica canticorum, secundus tractatus, cap. 6 (PL 172, col. 451). ⁹⁻⁹ Jfr Eusebius, De morte Hieronymi, cap. 52 (PL 22, col. 275). ¹⁰⁻¹⁰ Återger troligen adressmeningen på originallets tergalsida.